

СТАНОВИЩЕ

за кандидатурата на д-р Николай Йорданов Йорданов в конкурса за академичната длъжност „доцент”

по Професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия“, по „Драматургия“, обнародван в Държавен вестник брой 28 от 01.04.2025 г.

От доц. д-р Жана Попова, ФЖМК, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“

До участие в конкурса е допуснат уважаван и усърдно работещ и като творец, и като теоретично пишещ човек един кандидат - д-р Николай Йорданов. Пред научното жури са представени всички необходими документи, които отговарят на законовите изисквания по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство.

Творческа посока за оценка: Д-р Йорданов е представил справка с научните си произведения и авторска справка за приносите му в предавания като „Гласът на България“, „Аз обичам България“, „България търси талант“, „Игри на волята“, „Островът на 100-те гривни“, „Един за друг“. В общи линии можем да обобщим, че д-р Йорданов участва активно в създаването на развлекателното съдържание на „Нова тв“ и Би Ти Ви през последното десетилетие. Това е ценен телевизионен опит, който намира място в преподавателската работа на Йорданов в НАТФИЗ. Д-р Йорданов е създател и на сценарий на късометражния танцов филм „Не казвай на мама“, основан върху откъси от книгата, в които са представени и развити историите на десет персонажа. Филмът е финансиран и продуциран от Николай Йорданов. Отново с развитието на персонажите и изграждането на преходи между отделните сцени е работата и при сценария на „Седем часа разлика“ – един от първите тв сериали по Би Ти Ви, когато се говори за „бум на българските сериали“ в конкуренция с евтините турски и венецуелски сериали, излъчвани след 2007 г. по българските телевизии. Прави впечатление в работата на Николай Йорданов стремежа му да превръща телевизионния занаят в драматургично изкуство, въпреки че той е подчинен на стремежа към бърза печалба и лесни клишета, продавани на зрителите. Оценявам положително осмислянето на драматургичната рамка на тв сериала или тв реалити предаване. Това е ценно постижение в работата на Йорданов, в сблъсък с разбиранията за телевизията като място за „бързо изкуство“.

Втората посока, в която оценявам положително представените трудове за участие в конкурса, е теоретичната работа на Николай Йорданов. Познавам добре книгата

Кандидатът коректно е описал книгата си на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. Йорданов,

Николай. „Драматургични и производствени аспекти в риалити предаванията за таланти“. Издателство „Фосфорус“, ISBN: 978-619-93272-0-3; 2025 г.

Трудът е представен в 6 глави. Първа глава е посветена на историята на създаване и разпространение на глобалните риалити формати. Очертан е пътят на зараждането на формата „телевизионно риалити предаване“ от световните корпорации до телевизионен пазар като този в България. В тази начална първа глава се проследява зараждането на жанра „телевизионно риалити“ с появата на форматите „Сървайвър“ и „Биг брадър“¹. Според автора: елементи, присъщи за днешното риалити, се проявяват в отделни радио- и телевизионни програми като “The Dating Game” (1965). Проследява се натрупването на елементи, присъщи за риалити програми, в различни телевизионни и кино произведения като “An American Family”³ (PBS, 1973 г.); “Truth or Dare” (1991, Propaganda Films / Boy Toy Inc.);⁴ “The Real World”⁵ (1992, MTV); „Анна 6-18“ (1993, TriTe) и други. Повратна точка е създаването на “Expedition Robinson” в Швеция - ранен вариант на „Сървайвър“.

Както пише в една от рецензиите на книгата в сп. „Медиалог“ от доц. д-р Ема Константинова, в тази глава още е открояна ролята на „новите играчи“, които „успяват да завоюват сериозни позиции на глобалния терен“. (Константинова, 2025, бр.17)

Особено ценни са приложените статистически данни, които дават възможност на изследователи от различни научни полета да използват книгата на Николай Йорданов при анализа на съдържанието в тв ефир. Един от приносите на книгата е, че изследователят работи с понятието „вкусове“ на публиката, тъй като все по-рядко се говори за естетическите предпочитания.

Втора и трета глава от книгата са концентрирани върху най-важния предмет на изследването – какво е това „талант“ в епоха на копиращата успешни модели култура? Авторът убедително ни превежда през основните маркери на тази култура, която е превърната в продаваема телевизионна стока. Тази индустрия на кавър-културата в телевизиите създава поле за телевизионно изкуство чрез така анализирани в труда драматургични похвати или наръчниците за преповтаряне на заучени успешни модели на телевизионно снимане създават само сигурни, но далеч от изкуството епизоди.

В четвърта и пета глава са анализирани два противопоставени модела на „живеещи“ в телевизионното време лица – участниците в игрите за таланти, от една страна, и хората, които професионално изграждат предаванията – от режисьора, продуцента, сценариста до логърите и копилотите. В шеста глава е направен анализ на драматургията и постпродукцията като възможност за изграждането на продаваем телевизионен продукт. Обособени са основни моменти от изграждането на конфликтите, поддържането на историята за отношенията между различни отношения, схематичните матрици, които се предлагат на зрителите. Отделено е специално място за промените във функцията на водещия. В тези предавания музиката не е само компонент, а главна нишка, тъй като част от тях въздействат чрез музикалната памет на зрителите, които реагират по различен начин на познати или забравени музикални рефрени, както е показано чрез пример в интернет, с който авторът ни запознава.

Основната ми препоръка към кандидата е да разшири научната си дейност и да публикува в български и чуждоезични издания ценните си изследвания занапред.

В заключение: Без никакви колебания виждам в преподавателската, научната и творческата работа на Николай Йорданов възможност НАТФИЗ да обогати състава си с доцент, който е всеотдайно отдаден на каузата висшето образование в Академията да бъде с висока стойност.

Въз основа на представени доказателства според изискванията за наукометричните данни, предлагам на многоуважаемото жури моята положителна оценка и съм убедена, че д-р Николай Йорданов отговаря на критериите за присъждане на академичното звание „доцент“.

08.08.2025 г.

София

Доц. д-р Жана Попова
ФЖМК, СУ „Св. Кл. Охридски“